

TALABALARDA EKOLOGIK MADANIYATNI OSHIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH (*UMUMIY PEDAGOGIKA FANI MISOLIDA*)

Abduraimova Mavluda Anvarbek qizi

Andijon Davlat Pedagogika Instituti

Pedagogika yo'nalishi II- bosqich magistranti

mavludaabduraimova81@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18334056>

Annotatsiya: Mazkur ilmiy tezis oliy ta'lim muassasalari talabalarida ekologik madaniyatni shakllantirish va rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan. Tadqiqotda umumiy pedagogika fanining tarbiyaviy imkoniyatlari asosida ekologik madaniyatni oshirish metodikasini takomillashtirish yo'llari tahlil qilinadi. Talabalarni ekologik faoliyatga jalb etishga yo'naltirilgan innovatsion pedagogik metodlar va yondashuvlarning samaradorligi ilmiy jihatdan asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: ekologik madaniyat, ekologik ong, ekologik tarbiya, talaba shaxsi, umumiy pedagogika, innovatsion metodlar, barqaror rivojlanish.

Kirish

Zamonaviy jamiyat rivojida ekologik muammolarning tobora kuchayib borishi insonning tabiatga munosabatini qayta ko'rib chiqishni taqozo etmoqda. Atrof-muhitni muhofaza qilish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish hamda ekologik xavfsizlikni ta'minlash masalalari global miqyosda dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu jarayonda oliy ta'lim muassasalarining roli alohida bo'lib, aynan talabalar kelajakdagi ijtimoiy, iqtisodiy va pedagogik jarayonlarning faol subyekti sifatida maydonga chiqadi.

Shu nuqtai nazardan, talabalarda ekologik madaniyatni shakllantirish umumiy pedagogika fanining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Ekologik madaniyat faqatgina ekologik bilimlar majmui emas, balki talabaning ekologik ongli xulq-atvori, mas'uliyatli munosabati va amaliy faoliyatida namoyon bo'ladigan integral sifatdir. Demak, ekologik madaniyatni oshirish metodikasini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida takomillashtirish magistratura darajasidagi ilmiy-pedagogik muammolardan biridir.

Asosiy qism

Ekologik madaniyat tushunchasi pedagogik nuqtai nazardan talabaning tabiatga nisbatan bilim, qadriyat va faoliyat birligi sifatida qaraladi. Talabalik davri shaxsning dunyoqarashi, ijtimoiy pozitsiyasi va kasbiy yo'nalishi shakllanadigan muhim bosqich bo'lgani sababli, aynan ushbu davrda ekologik tarbiyaga alohida e'tibor qaratish zarur.

Umumiy pedagogika fanini o'qitish jarayonida ekologik madaniyatni oshirish metodikasini takomillashtirish quyidagi pedagogik yo'nalishlar orqali amalga oshirilishi mumkin:

Birinchidan, ta'lim mazmunini ekologik jihatdan boyitish. Bunda pedagogika fanining mavzulariga ekologik tarbiya, ekologik mas'uliyat, barqaror rivojlanish g'oyalari integratsiya qilinadi. Bu talabalar ongida ekologik muammolarni ijtimoiy-pedagogik hodisa sifatida anglashga yordam beradi.

Ikkinchidan, interfaol va innovatsion metodlardan foydalanish. Jumladan, muammoli ta'lim, keys-stadi, munozara, loyiha metodi va reflektiv mashg'ulotlar talabalarning ekologik

tafakkurini rivojlantiradi. Ushbu metodlar orqali talabalar ekologik muammolarni mustaqil tahlil qilish, yechimlar taklif etish va o'z pozitsiyasini asoslab berishga o'rganadi.

Uchinchidan, talabalarning amaliy ekologik faoliyatini tashkil etish. Ekologik aksiyalar, ijtimoiy loyihalar, tadqiqot ishlari va ko'ngillilik faoliyati talabalarda ekologik madaniyatni faqat nazariy emas, balki amaliy darajada shakllantiradi.

To'rtinchidan, refleksiya va baholash mexanizmlarini joriy etish. Talabalarning ekologik bilimlari, munosabatlari va xulq-atvoridagi o'zgarishlarni tahlil qilish ekologik madaniyatni rivojlantirish metodikasining samaradorligini oshiradi.

Mazkur metodik yondashuvlar talaba shaxsining ekologik ongini rivojlantirish bilan birga, unda ijtimoiy mas'uliyat va kasbiy kompetensiyalarni ham shakllantiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, talabalarda ekologik madaniyatni oshirish metodikasini takomillashtirish umumiy pedagogika fanining magistratura darajasidagi muhim ilmiy-amaliy yo'nalishlaridan biridir. Ta'lim jarayonida ekologik mazmunni boyitish, innovatsion pedagogik metodlardan foydalanish va talabalarni faol ekologik faoliyatga jalb etish ekologik ongning barqaror shakllanishiga xizmat qiladi. Ushbu yondashuvlar kelajakda ekologik mas'uliyatli, ijtimoiy faol va pedagogik jihatdan yetuk mutaxassislarni tayyorlashga zamin yaratadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Abdullayeva M. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
2. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika. – Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2021.
3. Zunnunov A. Ekologik tarbiya va ekologik madaniyat. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
4. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ekologik ta'lim va barqaror rivojlanishga oid qarorlari.
6. UNESCO. Education for Sustainable Development. – Paris, 2020.